

УДК: 372.881.111.1

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Н. С. Нікітіна

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут»
nukutuna@yandex.ua*

Стаття присвячена проблемам використання Інтернет ресурсів у процесі викладання іноземної мови. Розглядаються переваги використання Всесвітньої мережі для удосконалення окремих видів мовленнєвої діяльності. Наводяться приклади застосування Інтернет ресурсів для практики письма, говоріння, аудіювання та читання. Розглядаються різні аспекти використання Інтернет ресурсів для практики покращення лексичного та граматичного матеріалу для різних рівнів володіння іноземною мовою.

Ключові слова: Інтернет, викладання, інформація, метод, мовленнєва діяльність, пам'ять, мовлення, говоріння, аудіювання, читання, сайт, носій мови, текст

У сучасному світі Інтернет технології присутні в усіх сферах людської діяльності. Не омайнули ці технології і педагогічну сферу. Зараз освіта спрямована на розвиток людини в цілому та несе особистісно-орієнтовний характер. Практика і методи використання Всесвітньої мережі в процесі викладання іноземної мови наразі розглядається багатьма методистами та педагогами іноземної мови. Серед них О. І. Агапова, Н. В. Апатова, В. Вільямс, В. І. Гриценко, Г. Р. Громов, Г. Клейман, А. А. Кузнецова, С. Пейперт, Б. Хантер, Дж. Хебенстрейт, Д. Хен, В. Ф. Шолохович та інші. З іншого боку, Д. Мещеряков вказує на недоліки викладання іноземної мови он-лайн, серед яких: низький контакт між викладачем та студентом, менша можливість контролю студента та інше. Слід погодитись, що використання Всесвітньої мережі в процесі викладання іноземної мови має певні недоліки – спам, загроза вірусів (В. Канава, А. Сатуніна та інші).

Актуальність використання Інтернет ресурсів у процесі викладання іноземної мови на сьогоднішній день є найбільш обговорюваною темою. Інтернет ресурси являють собою безмежний запас корисної, актуальної, цікавої та інноваційної інформації для викладачів іноземної мови. У світі інформаційних технологій, що швидко розвивається, викладач іноземної мови повинен володіти сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями навчання. Сучасному викладачеві варто щодня підвищувати, розширювати і покращувати не лише знання іноземної мови, а й методи її викладання. Мова – це живий організм, в якому постійно щось змінюється: з'являються нові слова і поняття, йдуть з ужитку застарілі і непотрібні лексичні одиниці.

Мета цієї статті – розкрити особливості використання веб-ресурсів у процесі викладання іноземної мови, зокрема у навчанні студентів технічних спеціальностей різним видам мовленнєвої діяльності.

У своїй роботі Р. Н. Абалуєв наголошує на важливості вирішення проблеми змісту освіти на сучасному етапі, співвідношення традиційних складових учбового процесу і нових інформаційних технологій, нових взаємовідносин студентів, викладача та освітнього середовища [1, с. 3]. Ми погоджуємось з цією думкою, оскільки впровадження нових інформаційних технологій дає можливість вивести освіту на новий більш якісний рівень.

Інформація Інтернет ресурсів – це безмежне джерело різнобічних можливостей отримати нову, цікаву, достовірну інформацію у зручний для студента час. Якщо раніше для пошуку та отримання нової інформації потрібно було йти в бібліотеку та витратити багато часу, зараз є можливість отримати цю інформацію у будь-який зручний час і за лічені хвилини.

Крім того, що Інтернет містить безмежну кількість інформації, викладач іноземної мови може знайти матеріал саме про методи та методики викладання іноземної мови, різноманітні завдання з тієї чи іншої граматичної чи лексичної теми, а також готові тести з ключами для перевірки та закріплення пройденого матеріалу.

На сьогоднішній день у процесі викладання іноземної мови використовуються інформаційні технології. Інформаційні технології – це система наукових та інженерних знань, а також методів і засобів, які використовуються для створення, збору, передачі, зберігання і обробки інформації. Нові інформаційні технології дозволяють використовувати при роботі з інформацією комп'ютерну техніку та телекомунікаційні засоби зв'язку [3, с. 42]. У свою чергу найбільш поширеним терміном у методиці викладання іноземної мови є термін «Інтернет-технології». Під ним прийнято розуміти «сукупність форм, методів, способів, прийомів навчання ІМ з використанням мережі Інтернет» [6, с. 11].

Вивчення іноземної мови базується на запам'ятовуванні інформації іноземною мовою. З народження дитина вчиться виконувати різні дії. Вона вчиться говорити, сидіти, ходити, вона пізнає світ і накопичує інформацію і використовує її на практиці. Вивчення іноземної мови охоплює такі процеси як вивчення окремих слів, словосполучень, стійких фраз, речень, граматичних структур і багато іншого. В основі вивчення іноземної мови лежить запам'ятовування незнайомих іноземних слів. У цьому процесі пам'ять відіграє дуже важливу роль.

Пам'ять – одна з психічних функцій і видів розумової діяльності, призначена зберігати, накопичувати і відтворювати інформацію. Здатність тривало зберігати інформацію про події зовнішнього світу та реакції організму і багаторазово використовувати її у сфері свідомості для організації подальшої діяльності.

Основні види пам'яті, які використовуються у процесі вивчення іноземної мови – це зорова (візуальна) пам'ять і звукова пам'ять. У людини часто один з видів пам'ять розвинений краще, ніж інший і залежно від цього, вона обирає той чи інший спосіб заучування та засвоєння лексики іноземною мовою. Якщо у людини краще розвинена зорова (візуальна) пам'ять, то вона при вивченні

нової інформації іноземною мовою запам'ятовує її, спираючись на візуальні носії (просто читає слова, текст або ж сама пише необхідну для запам'ятовування інформацію і «фотографує» її собі на згадку. Ті ж люди, у яких краще розвинена звукова пам'ять, повторюють інформацію вголос або ж прослуховують її на якому-небудь аудіо програвачі.

Інтернет надає численні можливості для запам'ятовування іноземної мови, розраховані на обидва види пам'яті. У першому випадку (зорова пам'ять), людина знаходить і переглядає необхідну інформацію і запам'ятовує її візуально. У другому випадку, Інтернет надає безліч аудіо-тренінгів, а також можливість прослуховувати аудіо записи (як то, аудіо книги, пісні та багато іншої інформації іноземною мовою).

Слід зазначити і нагадати, що процес вивчення іноземної мови повинен охоплювати всі види мовленнєвої діяльності: говоріння, аудіювання, письмо, читання, а також переклад текстів іноземною мовою. Іноземну мову неможливо успішно вивчити в камерних умовах, її потрібно застосовувати на практиці. Будь-яке вивчене слово не буде корисним, якщо ми не будемо використовувати його на практиці (у процесі спілкування – говоріння; почувши, розпізнавши і зрозумівши його з вуст опонента – аудіювання; записавши його в будь-якому письмовому завданні – письмо; прочитавши його в тексті – читання, а також, побачивши його в тексті, перекласти його – переклад).

Розглянемо різні можливості використання Інтернету в процесі викладання іноземної мови. У першу чергу, це інформація сама по собі. Викладач може знайти в Інтернеті безліч автентичної, корисної та цікавої інформації – тексти. Серед безлічі сайтів Всесвітньої мережі, автор даної статті хотів би відзначити сайт Вікіпедія (<http://ru.wikipedia.org/wiki/>). Цей сайт зберігає в собі різноманітну інформацію на будь-яку тему. Ця інформація подається багатьма мовами, постійно оновлюється і доповнюється. Цікавим є той факт, що будь-який користувач може доповнити будь-яку статтю цікавою інформацією. Крім того, статті містять безліч посилань, а також список використаної літератури, звідки взята та чи інша інформація.

Існує велика кількість ресурсів і сайтів, розроблених і створених для вивчення і викладання іноземної мови. Так, наприклад, варто згадати сайт www.ohio.edu/esl «Ohio ESL», де зібрано безліч корисної інформації з граматики, лексики, аудіювання, читання, письма, говоріння, а також підібрані вправи та тести різних рівнів складності. Таких сайтів існує дуже багато і кожен викладач має дібрати сайти та інформацію в залежності від робочої програми та її змісту.

Крім того, не варто забувати, що у Всесвітній мережі ви можете легко знайти і підібрати підручник з вивчення іноземної мови і завантажити його. Можна знайти підручник і використовувати його як базовий в процесі викладання іноземної мови на певному курсі або ж є можливість підібрати підручник, який буде служити допоміжним матеріалом для засвоєння і закріплення матеріалу, поданого в основному (затвердженому програмою) підручнику.

Розглядаючи такий вид мовленнєвої діяльності у процесі вивчення іноземної мови, як говоріння, слід зазначити, що Інтернет надає можливість практики саме цього виду мовленнєвої діяльності. Йдеться про безпосереднє спілкування з носіями мови. Це можливо завдяки використанню соціальних мереж або Skype. Студенти можуть обмінюватися інформацією, переживаннями і враженнями з носіями іноземної мови на іншому кінці світу, не виходячи з дому. У першу чергу, це безпосереднє спілкування з носіями мови: практика використання напрацьованого матеріалу, а також можливість розширення лексичного запасу та знань. Для студентів дуже важливо чути не лише викладача, а й істинного носія мови. Крім того, англійська мова, сама по собі, дуже багатогранна і різноманітна. Так, вимова британця буде значно відрізнятися від вимови американця чи австралійця. Таким чином, студент може почути різні відтінки і особливості вимови, спілкуючись з носіями іноземної мови з різних країн.

Інтернет незамінний для практики аудіювання, так як студенти можуть за допомогою Інтернет ресурсів прослуховувати аудіо інформацію неодноразово, зупинятися на складних і незрозумілих моментах, а також робити це у зручний для них час. Водночас, викладач іноземної мови має можливість знайти, підібрати та опрацювати аудіо-матеріал, а також обробити і якщо потрібно, адаптувати матеріал для конкретного завдання. Крім того, викладач може на базі аудіо-матеріалу, взятого з Інтернету розробити додаткові вправи та завдання для кращого засвоєння інформації. Дуже часто викладачам необхідно включати аудіювання в різні види контролю: тести, контрольні роботи, модульні контрольні роботи, заліки чи іспити. У цьому випадку, досить легко в Інтернеті можна знайти матеріал з певної тематики.

У Всесвітній мережі письмо, як вид мовленнєвої діяльності, досить складно удосконалити. Але викладач може знайти велику кількість актуальних, цікавих, корисних завдань на письмо в Інтернеті. З іншого боку, останнім часом широко починає впроваджуватися і використовуватися інтерактивна дошка на заняттях з іноземної мови. У цьому випадку викладач може її використовувати як звичайну дошку тільки з додатковою можливістю введення та зміни інформації. Таким чином, викладач може проектувати Інтернет сторінку на інтерактивну дошку і подавати інформацію більш цікаво і наочно. Тут слід згадати різні сайти з тестами, які студенти можуть виконати онлайн та відразу отримати результат і аналіз виконаної роботи.

Для практики читання іноземною мовою, Інтернет не тільки повний, але навіть «переповнений» автентичними текстами різної складності і для різних сфер діяльності, інтересів і напрямів. Не слід також забувати і про адаптовані тексти, які більш підходять для початкових етапів освіти у вищому навчальному закладі. В Інтернеті можливо знайти тексти для читання, які відповідають усім вимогам викладача. По-перше, це тематика тексту. Починаючи шукати від загального, ви можете покроково дістатися до тексту, що містить конкретну, концептуальну, актуальну, цікаву і нову інформацію. Для цього слід в пошукове вікно ввести загальне поняття, як, наприклад,

«металургія», а потім рухатися до більш «вузького» поняття, наприклад, «лиття в піщані форми». Хоча ви можете спочатку ввести необхідне поняття і, в більшості випадків, отримати необхідну інформацію. Тоді ймовірність пропустити цікаву і корисну інформацію дуже велика.

Викладач іноземної мови повинен удосконалюватися в своїй справі щодня. І в цьому плані Інтернет просто незамінний. Усі інновації та відкриття відразу потрапляють у Всесвітню мережу. Крім того, тут можна знайти різні методи та методики викладання іноземної мови. «Читання – мотивований, рецептивний, опосередкований вид мовної діяльності, що протікає у внутрішньому плані, націлений на вилучення інформації з письмово фіксованого тексту, що протікає на основі процесів зорового сприйняття довільної короткочасної пам'яті і перекодування інформації» [2, с.1164]. Крім того, текст сам по собі може служити основою для перевірки інших видів мовленнєвої діяльності. Для аудіювання текст може містити інформацію, яка в подальшому буде відтворюватися на аудіо-носії; для письма – прочитавши текст, студенти можуть виконувати письмові завдання до нього і так далі.

Як відомо, актуальною проблемою є мотивація студентів до вивчення іноземної мови. Чим різноманітнішим, легшим в подачі і цікавішим є матеріал, тим вище буде показник студентів по успішності і засвоєності матеріалу з іноземної мови. Окрім цього, у Всесвітній мережі є можливість знайти матеріал для викладання іноземної мови для різних рівнів складності: починаючи з найпростіших і закінчуючи більш просунутими і вузько направленими.

Також, якщо викладач використовує сучасні інформаційні технології та створив свою сторінку в Інтернеті, це сприяє мотивації студентів до вивчення іноземної мови. На своїй сторінці викладач може розміщувати інформацію, яка буде більш наочно показувати студентам обсяг передбаченої роботи та її кінцевий результат. Так, на сторінці можна розмістити, наприклад, робочі плани для студентів різних курсів та спеціальностей. У цьому випадку, студент буде чітко бачити, що йому слід зробити за семестр, рік або модуль і на який результат він може розраховувати. Також тут можна викладати навчальний матеріал (тексти або посилання на підручники), крім того можна розмістити пілотні тести або контрольні роботи, щоб студенти могли попрактикуватися перед контрольною, заліковою або модульною роботою.

Звісно не слід забувати про електронну пошту, за допомогою якої студент, який, наприклад, з причини хвороби не встигає вчасно здати реферат або якусь письмову роботу, може переслати її викладачеві поштою. Також, викладач може використовувати електронну пошту для пересилки студентам текстів та комплексу вправ, які ті повинні опрацювати за певний період часу.

Використання Інтернет ресурсів у процесі викладання іноземної мови, звичайно, має свої недоліки, але вони нечисленні та незначні. По-перше, це велика кількість інформації, яка не завжди відповідає вимогам тієї чи іншої тематики. Крім того, людині (викладачеві), яка лише почала освоювати безмежні простори Всесвітньої мережі буде складно не загубитися в наявному

обсязі інформації та знайти конкретну інформацію, яка повністю відповідає заданій тематиці і поставленому завданню.

Крім того, на жаль, в Інтернет просторах часто зустрічається інформація неперевірена, неадаптована, некоректна і невідповідна. Основним недоліком отримання інформації з Інтернет ресурсів є можливість «зараження» вашого комп'ютера вірусами. Назва може актуально повністю відповідати вашому запиту, але зайшовши на сайт, ви можете отримати замість очікуваної корисної інформації, несподіваний шкідливий вірус. Також слід відзначити той факт, що деяку цікаву для вас інформацію ви будете мати можливість отримати, тільки заплативши певну суму грошей. Але в цьому випадку можна спробувати пошукати інформацію на інших сайтах. І звичайно, не слід забувати про такий недолік використання Інтернет ресурсів, як велика кількість реклами, яка може відволікати вашу увагу в загальному або ж з'являтися на екрані перед потрібною інформацією у вигляді спливаючого вікна, що, безсумнівно, відволікає і дратує.

Слід зазначити, що перераховані вище недоліки використання Всесвітньої мережі в процесі викладання іноземної мови не применшують її актуальності. Потрібно докласти певних зусиль та витратити час для того, щоб знайти саме те, що цікавить вас. У процесі пошуку можна потрапити на цікаву, але неактуальну інформацію. У цьому випадку можна відкласти її і використовувати надалі. Або ж знайти таку інформацію, яка направить вас в інше, але більш продуктивне русло. На жаль, є можливість зараження операційної системи вірусами, але існує велика кількість дієвих антивірусних програм, щоб вирішити означену проблему.

Поборовши або ж підкоривши незначні недоліки використання Інтернет ресурсів у процесі викладання іноземної мови, навчившись і пристосувавшись до використання необмежених і неосяжних переваг Інтернету, викладач має можливість зробити процес викладання іноземної мови цікавим, інноваційним, продуктивним, різнобічним та корисним.

Підсумовуючи слід зазначити, що використання Інтернет ресурсів у процесі викладання іноземної мови не тільки принесе користь та позитивний ефект, але й зробить цей процес більш різноманітним і цікавим.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абалуев Р.Н. Интернет-технологии в образовании: Учебно-методическое пособие. Ч.3 / Р.Н. Абалуев. – Тамбов: Изд-во ТГТУ, 2002. – 114с
2. Абушенко В.Л. Читання // Соціологічна енциклопедія / Упоряд. Гріцанов А.А., Абушенко В.Л. та ін. – К.: Книжковий будинок, 2003. – 1312с.
3. Анохин М.Г. Информационно-коммуникативные технологии в политике/ М.Г. Анохин, М.Ю. Павлютенкова // Вестник Российского университета дружбы народов. – Серия: Политология. – 1999. – № 1. – С. 40–52.

4. Деревяшкина Н.М. Информационные технологии в науке и образовании [Текст]: учеб. пособие (Ч.1) / Н.М. Деревяшкина, Т.Ю. Новгородцева. – Иркутск: БГУЭП, 2007. – 51с.
5. Пушкарева Е.В. Применение информационных технологий при изучении иностранных языков [Электронный ресурс] // Вопросы Интернет-образования. – Электрн. Журн. – №6. – Режим доступа к журн.: http://sputnik.mastertelecom.ru/Docs_28/Ped.journal/Vio6/VIO_06/cd_site/Articles/art_1_11.htm
6. Сисоев П.В. Методика обучения иностранным языкам с использованием информационно-коммуникационных Интернет-технологий / П.В. Сысоев. – М.: Глосса – Пресс, 2010. – 11 с.

REFERENCES

1. Abaluev R.N. *Internet - tehnologii v obrazovanii: Uchebno-metodicheskoe posobie*. [Internet - Technology in Education: Teaching manual. Pt.3]. Tambov: Publ. TGTU, 2002. 114p.
2. Abushenko V. L. *Chitannja // Sociologichna enciklopedija* [Sociological encyclopedia]. K.: Bookhouse, 2003. 1312p.
3. Anohin M.G., Pavljutenkova M.Ju. *Informacionno-kommunikativnye tehnologii v politike//Vestnik Rossijskogo universiteta druzhby narodov. – Serija: Politologija*. [Information and communication technologies in politics / / Bulletin of the Russian Peoples' Friendship University. Series: Politics]. 1999, № 1. pp. 40–52.
4. Derevjashkina N.M., Novgorodceva T.Ju. *Informacionnye tehnologii v nauke i obrazovanii* [Tekst]: ucheb. posobie (Ch.1) [Information technologies in science and education [Text]: Textbook. (Part 1)].Irkutsk: BGUJeP, 2007. 51p.
5. Pushkareva E.V. *Primenenie informacionnyh tehnologij pri izuchenii inostrannyh jazykov* Voprosy Internet-obrazovanija. – Jelektrn. Zhurn. №6. [Application of information technology in the study of foreign languages [electronic resource]/Questions Internet education.] Available at: http://sputnik.mastertelecom.ru/Docs_28/Ped.journal/Vio6/VIO_06/cd_site/Articles/art_1_11.htm (accessed 22.09.2013)
6. Sysoev P.V. *Metodika obuchenija inostrannym jazykam s ispol'zovaniem informacionno-kommunikacionnyh Internet – tehnologij*. [Methodology of teaching foreign languages, using information and communication Internet technologies]. M.: Glossa – Press, 2010. 11 p.

Н. С. Никитина. Преимущества и недостатки использования Интернет ресурсов в процессе преподавания иностранного языка.

Статья посвящена проблемам использования Интернет ресурсов в процессе преподавания иностранного языка. Рассматриваются бесчисленные преимущества использования Всемирной Сети, и использование информации для практики преподавания и усовершенствования отдельных видов речевой деятельности. Подаются примеры использования Интернет ресурсов для практики письма, говорения, аудирования и чтения. Рассматриваются различные аспекты использования Интернет ресурсов для практики улучшения лексического и грамматического материалов для разных уровней владения иностранным языком. Акцентируется внимание на пользе и возможности практики живого общения с носителями языка, это чудесная практика использования наработанного материала, а также возможность расширения лексического запаса и знаний. Для студентов очень важно слышать произношение не только преподавателя, а и истинного носителя языка. Таким образом, студент может услышать разные оттенки и особенности произношения, общаясь с носителями языка из разных стран.

Ключевые слова: Интернет, преподавание, информация, метод, речевая деятельность, память, говорение, аудирование, чтение, сайт, носитель языка, текст
20373 знаки, 0,51 ум.др.ар.

N. Nikitina. Advantages and disadvantages of Internet in language teaching.

Article is devoted to the use of Internet resources in foreign language teaching. We consider the numerous advantages of using the World Wide Web, and use of information to improve teaching and practice of certain types of speech activity. Examples of the application of online resources to practice writing, speaking, listening and reading are given. As an example, certain websites are mentioned, where teachers of foreign languages may find some useful information to enhance and improve the teaching of foreign language. There are various aspects of Internet resources for practice of improvement lexical and grammatical material for different levels of foreign language. Attention is focused on good practice and opportunity of live communication with native speakers is excellent, the use of accumulated material and the ability to expand vocabulary and knowledge. For students it is important to hear not only the teacher but also a true native speaker. In addition, the English language itself, is very versatile and varied. So, the British pronunciation markedly differs from American or Australian pronunciation. Thus, the student can hear the different tones and features of pronunciation by communicating with native foreign language speakers from different countries.

Key words: Internet, teaching, information, method, speech activity, memory, speaking, listening, reading, writing, website, native speaker, the text.